

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 4/22

(József Ióherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönyeim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Félsz évre ... 640 Lej

Fél évre ... 420 Lej

Negyed évre ... 210 Lej

Havonta ... 70 Lej

Hirdetések díjazás szerinti.

Megjelenik naponta reggel

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap

5 lej. Bucurestiben 50 banival

több.

Egyre-másra

látjuk, hogy fiatal, fölfelé törő és gyorsan meggazdagodni akaró egzisztenciák aránylag kevés tökével nagy vállalkozásokba kezdenek és rövid pár hónap múlva már a törvényszék taláros bírái igyekeznek létrehozni az egyezséget a hitelező és az adós között. Mai közgazdasági életünknek ez a szomorú tükré és önkéntelenül is vissza kell gondolnunk arra a holdog világra, amikor a kereskedői szolidaritás, jóhírnév és a tisztas polgári haszon fogalmi szentek és komolyak voltak még. Az ugynevezett régi világ kereskedője kitartással, szorgalommal, ügyes üzleti érzéssel és főként takarékossággal egy emberöltőn át arra törekedett, hogy makulátlan hírnevet szerezzen magának a kereskedői világban. Hírnevére oly féltékenyen vigyázott, mint a nő a becsületére, mint a katonatiszt kardbajtja tisztaságára. Egyetlen cél hatotta csak át: becsületesnek, korrektnek maradni és csak annyi vagyont összegyűjteni, amennyivel egy küzdelmekkel telt élet után nyugalomba vonulhat, hogy munkaképtekensége idejére ne legyenek már gondjai. Ebben az ideológiában nevelkedtek fel a régi kereskedő-generációk és ez a felleg alapozta meg az egész kereskedelmi és közgazdasági életet.

A mai kereskedők nagyrésze azonban másképpen indul neki pályájának. Boltot nyit, nagy hitelt vesz igénybe, gyárosoktól, nagykereskedőktől áruhitelt kap és még meg sem csinálja az első hónap hozzávetőleges mérlegét, már arra gondol: ha eladom az első árukészletet jó haszonnal, nagyszerű üzletet csináltam, ha nem következik ez be, még mindig ott van a kényszeregyezés. A kereskedőknek ez a rétege türelmetlen, nincsen ideje kivárni, végigélni a maga életét, rohan, tülekedik, mert fél, hogy a szomszédja vagy a konkurrens megelözi a vagyonszerzésben vagy a kényszeregyezésben.

Súlyos és egészségtelen állapot, amelynek egyetlen orvossága: visszatérni a régi kereskedői mentalitáshoz. Az általános bizalmatlanságot megint a becsülettel megérdemelt bizalomnak kell felváltani és a kereskedői jóhírnévnek ismét fehérnek érintetlennek kell lennie, mint a frissen hullott hónak. Csakis ezek vezethetik vissza a kereskedelmet a maga biztos vágányába, csakis ez hozhatja vissza ismét azt az időt, amikor a kényszeregyezés, ez a rettenetes lidércnyomás végképpen eltűnik a kereskedői életből.

Az olasz király

visszalépésre szólította fel Mussolinit.

Szenzációs római jelentés egy bizalmas királyi audienciáról. — Ellenzéki hadjárat a fascista miniszterelnök ellen.

(Róma, január 2.) Viktor Emánuel király tegnap kétórás kihallgatáson fogadta Mussolini miniszterelnököt és egy drámai lefolyású beszélgetés során arra kérte Mussolinit, hogy

Olaszország érdekében mondjon le.

A király Mussolini hazaszeretetére appellálva kérte a demissziót. Erre Mussolini azt felelte, hogy nem ragaszkodik ugyan a hatalomhoz, azonban a jelen pillanatot nem tartja alkalmasnak a visszalépésre. Ezután azt a feltételt támasztotta, hogy a király még a demisszió előtt

általános amnesztiát adjon a politikai bűnösöknek.

Végül azt tanácsolta a királynak, hogy kiáltványban forduljon az olasz néphez és intézzen felhívást a belső béke érdekében.

A király nyomban kijelentette, hogy nem hajlandó Mussolini feltételeit, illetőleg kéréseit teljesíteni.

Rómából táviratozzák: Tegnap és tegnapelőtt valamennyi olasz ellenzéki lapot elkoboztak részint a megjelenés előtt, részint még akkor, amikor a gépekben voltak. A kormány a belpolitikai közleményeket valószínűleg a hivatalos kormánykommunikációk akarja redukálni.

Nyilvánosságra került

Bethlen és a magyar szocialisták paktumja.

A magyar miniszterelnök súlyos vádjai a szociáldemokratapárt ellen.

(Budapest, január 2.) A magyar ellenzék — mint ismeretes — több képviselőnek a nemzetgyűlés üléséről való kitiltása miatt passzivitásba vonult, sőt a szociálista képviselők foglalkoztak a mandátumról való lemondás gondolatával is. E kérdéssel kapcsolatosan gróf Bethlen István miniszterelnök a bécsi Neue Freie Presse legutóbbi számában nyilatkozatot tett közzé, amelyben bejelentette, hogy közzé fogja tenni azt a paktumot, amelyet a szociáldemokrata párt a választások előtt kötött vele. Mára aztán nyilvánosságra is került a paktum szövege, amelyben a magyar szociáldemokratapárt kijelenti, hogy *tartózkodik minden propagandától, ami Magyarország érdekeit sérti,*

sőt ellenkezőleg aktív propagandát fejt ki Magyarország mellett a külföldi szociáldemokrata pártok vezetőségénél, a külföldi kormányoknál és ebből a célból

mi, mivel semmiben sem akar elbe vágni egy új kormány intencióinak. Fascista körökben úgy magyarázzák Mussolininak az amnesztiára vonatkozó kérését, hogy evvel

meg akar menekülni az összes fascista pörök esetleges az ő személyére nézve is kitapos leleplezéseitől.

A fascista körök megerősíteték azt a hírt, hogy Mussolininek már

hirtökében van a kamarát feloszlató királyi dekrétum.

Az ellenzék elhatározta, hogy tovább folytatja a harcot a fascista-rezsim ellen és hogy Rossi memoárja után közzéteszi

a Mussolinire nézve rendkívül kellemetlen két új emlékiratot

Filipelliét és Finziét, akik szintén azt állítják, hogy a miniszterelnök tudott a fascisták által elkövetett erőszakosságokról és gyilkos merényletekről.

együtt működik a külügyminiszterrel s

megszakít minden érintkezést az emigránsokkal

és a harcot velük külföldön is felveszi. A párt nevesebb tagjai kötelezték magukat arra, hogy a külföldi jobboldali lapokba cikkeket írjanak a megegyezésről,

a párt szakít a liberális blokkal, tartózkodik az októbris-ta elemek minden támogatásától és nem üz köztársasági propagandát.

A szociáldemokrata munkásság részéről a megegyezést Peyer Károly, Farkas István, Miakits Ferenc és Propper Sándor írták alá. A magyar kormány ezzel szemben megígérte, hogy helyreállítja a politikai gyülekezési jogot, a felfüggesztett szakszervezeteket visszaadja rendeltetésüknek, de állami felügyelet alatt. A politikai internálásokat a lehetőségig megszüntetik, az internálótábor feloszlatják, a jelenkezési kény-

szert pedig a minimumra csökkentik. A lehetőség szerint amnesztiát adnak, megszüntetik a gyorsított eljárást, a kivételes rendelkezéseket pedig revideálják és rövidesen meg is szüntetik. A kormány a munkásbiztosítás autonómiaja terén kezdeményező lépéseket tesz. A paktum végül is konstatálja, hogy a sajtószabadság helyreállott. A paktummal kapcsolatosan Bethlen miniszterelnök hangsúlyozta, hogy aki figyelemmel kísérte az utóbbi időben az eseményeket, az látta azt is, hogy

a kormány az ígéretek lépésről-lépésre teljesítette,

ezzel szemben a munkásság vezetői a paktumban kijelentették, hogy a nemzet érdekeit a munkásság érdekeivel azonosnak tekintik, amelyekért a munkásságnak is áldozatokat kell hozni. A Népszava a polgársággal való együttműködés mellett ír és a külföldi sajtó hazug híreit megcáfolja. A miniszterelnök nyilatkozatában azonban kétségtelenül megállapítható, hogy a szocialisták a paktumban lefektetett

ígéreteik közül egyetlen egyet sem teljesítették.

Farkas István szociáldemokrata képviselő, aki annak idején a paktum megkötésében részt vett, szintén nyilatkozott a paktumról. Kijelentette, hogy

a paktumkötés idején a pártot guszbakötötték

és annak egyetlen célja, — a szociáldemokraták részéről, — az volt, hogy enyhítse a forradalom után kiadott szigorú intézkedéseket. A szociálisták a paktumtárgyalásakor hangoztatták, hogy az emigránsokról szóló szakasz elfogadása részükről lehetetlen, de végül mégis

kényszerültek a paktum aláírására,

mert az akkori karácsonyon az internáltak egy részét, akiknek az ügyét már felülvizsgálták, nem bocsájtották szabadon. Bethlen miniszterelnök Farkasnak válaszolva, kijelentette, hogy annak idején a paktumot direkt

a szociáldemokraták kérésére nem hozták nyilvánosságra,

de a paktumot azért kötötte meg, mert az volt a célja, hogy az ország újjáépítésének munkálataiban az ország minden rétege és így a munkásság is részt vegyen.

Szilveszter — takarékossgal Vidám volt a hangulat az elmúlt esztendő utolsó napján, de kevés volt a „fogyasztás“.

(Saját tudósítónktól.) Szilveszter éjszakáján vidám társaságok kal voltak zsufolva az aradi kávéházak és vendéglők. Mámor és vidámság költözött a szívekbe és mindenki igyekezett — legalább egy éjszakára — összes keserűségeit és gondjait elfeledni, hogy vidáman, gyöngyöző bor, vagy pezsgő és zeneszó mellett lépjen át az új évbe. Vidáman töltötte Arad a Szilveszter éjszakáját. Nem is kellett oly nagyon erőltetni a vidámságot és hangulatot, mert mindenki szívében felbugygyant a remény: káltha szebb, jobb lesz az új esztendő, mint a régi volt. Az összes aradi kávéházak és vendéglők zsufolva voltak. A hangulat sem hiányzott, mindenki igyekezett beleilleszkedni az általános jókedvébe. Ejjélkor néhány pillanatra sötétség borult a mulató Aradra és zeneszóval, társokkal és kacagással lidvözöltek az új esztendőt. Az obligát malacdisorsolás sem maradt el, sőt a kéményseprők sem; vállalkozó szellemű emberek beszereztek néhány círokseprőt, küssé bekormányozták arcukat és a szerencsét hozó sepridarabocskák ellenében beseperték a mulatózóktól a szokásos borraivalókat. A csendes uccák képe is megváltozott és éreklő csoportok tették változatossá az éjszakát. De a régi

esztendő legnagyobb ura: a Pénz hiány a beköszöntő új esztendőre is rányomta bélyegét. A hangulat jó volt, de mindenki redukálta igényeit és lehetőleg szerényen költekezett. Ezt a laikus néző nem igen vehette észre a vidám arconkon, a konkluziót az egyes vendéglők, kávéházak, vagy bárók tulajdonosai vonták csak le. Pezsgők durrogása csak ritkán hallatszott, sőt bort sem fogyasztottak annyit, mint az elmúlt Szilvesz-

terkor. A Városi-kávéházban reggelig hét üveg pezsgő és körülbelül 120 üveg bor fogyott el, megszámlálhatatlan mennyiségű tea és fekerékávé mellett, a Dáciában már 25 üveg pezsgő és körülbelül 100 üveg bor, a Fehér-Keresztben vagy 5—6 üveg pezsgő, 60—70 üveg butéliás és 150—200 liter kimért bor. A pezsgőfogyasztás rekordja a Központi barban volt, ahol 30 üveg pezsgő és körülbelül 100—120 üveg bor fogyott el.

Harc IV. Károly emlékiratai körül.

A magyar legitimisták egyrésze hamisítványnak tartja az állítólagos királyi feljegyzéseket. — Zita exkirályné és családja visszatér Magyarországra.

(Budapest, január 2.) A magyar legitimisták meglehetősen vegyes érzelmeikkel fogadták IV. Károlynak a két királypucstra vonatkozó feljegyzéseit, amelyek — mint már közöltük — karácsony napján kerültek nyilvánosságra. Ez a napló, amelyet a két puccs egymástkövető eseményeinek lázában, mindig rögtön a színhelyen, egyszer a bécsi Erdődy-palotában, mászor a szombathelyi Mikos-parócián, pillanatra a budai várban és végül a menekülés vár helyi országútján, gyertyavilág mellett vagy egy autobilámpa fényénél, apró papirlapokra jegyzett fel Károly király, olyan rendkívüli helyzetekbe és mindeddig féltve őrzött titokba enged betekintést, melyeknek leleplezése után az akkori háborgó napokat és annak nagyon sok szereplőjét egészen másképp lehet megítélni. A napló minden során látszik, hogy nem a nyilvánosság számára készült, s ezért rendkívül őszinte. A feljegyzések

híméletlen őszintesége természetesen nem tetszik a magyar legitimisták vezetőinek, akikről — így Andrássyról és Apponyiról — a legnagyobb bizalmianság hangján írt az exkirály, viszont a legnagyobb szeretettel emlékezett meg Gratz Gusztávról, báró Lehar Antalról, gróf Sigray Antalról és a többiekről. Ez az egyik oka annak, hogy míg a legitimisták egyrésze olyan tisztelettel fogadja IV. Károly most megjelent naplóját, mint a mohamedánok a Koránt, addig másrésztük egyenesen

hamisítványnak bélyegzi az emlékiratokat, arra hivatkozva, hogy azokat Zita exkirályné nem látta el jóváhagyásával. Hogy az özvegy királyné most mégsem approbálja a könyvet, hanem várakozó álláspontra helyezkedik a jóváhagyás vagy cáfolás tekintetében, annak az az oka, hogy időközben tárgyalások indultak meg Zita megbízottai és a magyar kor-

mány között az özvegy királynének és gyermekeinek Magyarországra való visszatérésére vonatkozólag.

Ezek a tárgyalások már előrehaladt stádiumban vannak, amit mutat az is, hogy hivatalos jelentés érkezett Párisból, amely szerint

Zita beadványt intézett a nagyköveti tanácshoz, amelyet arra kér, járuljon hozzá, hogy családjával együtt Gödöllőn telepedhessék le.

Ennek a tervnek kivételét érthető módon megnehezítene, sőt meghúsítaná, ha Zita jóváhagyásával látná el és hitelesítené azt a naplót, amely Horthy Miklós kormányzót olyan különös színbentünteti fel. Ez az oka annak, hogy a legitimista „Nemzeti Ujság“, amely elsőnek jelentette annak idején, hogy Werkmann báró, Zita közreműködésével, saját alárendezi IV. Károly naplóját, most kétségbevonja a könyv hitelességét.

illetőleg azt írja, hogy Werkmann nem hatalmazták fel „legfelsőbb helyen“ a feljegyzések közlésére. Mindenesetre érdekes, hogy a könyvnek csak egy fejezet tartja szükségesnek megcáfolni az említett ujság, — amely azoknak a legitimista politikusoknak a lapja, akik közvetlenül Zita és Horthy között — a király és a kormányzó husvétii találkozásáról szóló részt, amelyről azt állítja, hogy „meg nem történt adatok tartalmoz“.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

* A Thália-Cabaretben ma este 9 órai kezdettel teljesen új pikáns műsor.

TARCA

Magyar nyomor Párisban. Miből élnek a magyarok a francia fővárosban.

Páris, január 2. Már szinte szokásos a párisi magyar kolóniában előadni, hogy mi mindenből él, mivel foglalkozik egyes itt élő magyar. Egy fiatal huszonkétéves magyar, aki Debrecenben diszpensere volt egy pesti nagybanknak, egész nap léggömbökbe fúj bele, Ezt azért teszi, hogy megállapítsa, nem lyukacsos a léggömb. Az így kiválasztott lyukatlan léggömbök azután a gázgyárba kerülnek, ahol gázzal lesznek megtöltve. — Ezért a léggömb-fújásokért a tözsdei diszpensere óránként két és fél frankot kap. Ha tehát sikeresen fúj és tüdeje kibírja, naponként 8 órán keresztül, akkor a mi pénzünkben vagy 200 lejt keres, a melyből bizony csak nagyon szűkösen tudja fedezni napi kiadásait. Egy másik magyar törzsvenége a Quartier Latin egy kis magyar vendéglőjének. Már négy hete jár ide és lesi, mikor lehet elhelyezkedni „alkalmazott“-nak a korcsmában. Végre megunja a dolgot, türelmetlenül kérdi a vendéglő tulajdonosa: „Mondja kedves Kovács ur, meddig kell még ide járnom, hogy pincéri állást kapjak magánál?“

A boulevardon nagy feltűnést kellett a következő reklám. Egy hatemeletes ház első falán egy óriási szappanhirdetés. A hirdetési szöveg egy betűje el van mosódva. Az elmosott betűt ki kell javítani. A kijavítást egy falifestő végzi, ki 30 méter magasságban lóg egy kötélen, mely a padlás-hoz van erősítve. A festő kezében egy óriási eset. Reggeltől estig lóg a levegőben, de nem fest, csak tartja kezében az ecsetet és mimeli a festést. Ezért a levegőben lógásért óránként 10 frank jár. Ha tehát naponta csak hat órát lóg valaki, 60 frankot keres. Mondanunk sem kell, hogy a lógó ember magyar volt, egyetemi hallgató, ki sohasem volt festő. Képzeltető, milyen tömeg bámulja ezt a reklámot.

Párisban a tél nagyon esős. Nyen napokon bajos autót kapni. Szánával állnak az emberek, a kávéházak, a mulatóhelyek kapujában, lesve egy üres autót. Persze azok járnak legjobban, akik az uttest szélén várnak. De viszont esőernyő nélkül ott állni nagyon kellemetlen, mert tudvalevőleg esernyő nélkül az ember megázik esőben. Másrészt azonban francia ember nem hord esernyőt. — Egy ugyancsak volt magyar tözsdés ezt a lélektani állapotot hamar ki tanulta és vásárolt egy nagy vörös ernyőt, mely alatt egy tücsök ember is elfér, (mátnak vásárok al kalmával lehet ilyen ernyőket látni). Most kezében az esernyővel

leszi az esőt és azt a helyet keresi fel, ahol legelőbb és legjobban öltözött emberek csoportosulnak, valamelyik vendéglő kapujában, vagy kávéháznál. Odaáll szépen a járda szélére, kinyitja a nagy esernyőjét és meginvitálja az ernyő alá az autóra lesőket. Így az után hamarabb jutnak az illetők kocsihoz és meg sem áznak a várakozás alatt. Mindenkitől kap természetesen borraivalót. Ki 50 centimest ad, ki egy frankot, de senki sem kevesebbet. Ha isten is ugyanakaratja és a zápor erős és kitaratos, 20—30 frankot hamar megkeres a szerencsés vállalkozó.

Ez sem rossz! Párisban nincs bejelentőhivatal, illetve bejelentőhivatal nem áll a közönség rendelkezésére, nem ad felvilágosítást. Aki lakáscímét keres, az vagy a Bottin-hoz fordul, vagy a telefonkönyvhöz. Természetes, hogy az utolsó hónapban ideérkezett magyarok nem szerepelnek még egyikben sem. Mit tesz most egy-néhány élelmes magyar? Nap-hosszat ott leselkednek a Prefecture de Police idegenosztályán és egy ott levő hivatalnoktól megtudakolják az aznap jelentkező magyarok nevét és lakását. Ezt a listát már hónapok óta vezetik és fektetik fel a Párisban élő magyarok törzskönyvét. Az így kapott névsort mindegyik másképp használja fel. Az egyik tisztességes célokra, a másik tisztességtelenekre. A lebiztosabb kereset a frissen

ideérkezett magyarok generozitását kihasználni. Ezeknek még van pénzük és a faji összetartás sem halt ki szíviükből. Mikor tehát felkeresi őt a szerencsétlen Német (így hívják az egyik kéregetőt) és alázatosan kér egy néhány frank segélyt, hogy néhány száz frank összekoldulása után visszautazhasson családjához, nem igen akad egy honfitárs sem, aki néhány frankkal ne róna le honfitársával szemben köteles összetartási érzelmeit. Ahány újabb ideérkezett magyar emberrel beszéltem, Német valamennyit megpumpolta. A derék legényt most a napokban a Café de la Paix terraszán láttam. Citronade-ot szopogatott. Egy szép fiatal francia nő volt a társaságában.

Szomorúan gubbasztva ült a Café de la Paix egy kis asztalánál hat fiatal magyar. Busultak, tanakodtak, hogyan lehetne egy kis pénzhez jutni. A legelszántabb erre azt kérdezi a legbánsatosabbtól:

- Akarsz keresni?
- Mire mohón válaszolja a másik:
- Azonnal szeretnék keresni.
- Mire az első, vigyorogva mondja:
- No megállj, majd elbújol az asztal alá, aztán kereshetsz.
- Ez ma az egyetlen kereseti mód magyarok részére Párisban.

Gyilkossággal vádolják az albán forradalom győztes vezetőit.

Befejezéshez közeledik az albán forradalom.

(Belgrád, január 2.) Achmed Riza bég, Albánia belgrádi követe ma megjelent a külügyminiszteriumban és Nincsićs távollétében Lazarevics államtitkárral közölte, hogy az albán forradalmi kormány nevében tisztelni akar a kormányt. Achmed Riza bég egyben egy táviratot nyújtott át a külügyminiszter helyettesének, amelyben

Achmed Zogu bejelenti, hogy átvette az uralmat és mindenütt legyőzte a kormány csapatait.

Fan Noll, az elmenekült albán miniszterelnök, aki ideiglenesen Olaszországban telepedett le, az albániai felkelésekről nyilatkozott egy újságírónak és többek között kijelentette, hogy

az új albán kormány feje, Achmed Zogu bég rendezte a Szkutari melletti vérengzéseket

és a titokzatos körülmények között meggyilkolt két amerikai is ő tette el láb alól.

A felkelő csapatok különben némely helyen elérték a görög határt és rövidesen Albánia legdélibb részét is megtisztítják a kormánycsapatoktól. Már alig néhány község van Fan Nollék birtokában. A felkelés a végéhez közeledik, miután Achmed Zogu hivói mindenütt győzelmet arattak.

Ellopott császár-levelek

Desmond Olga táncosnőtől elvitték II. Vilmos szerelmes leveleit.

(Bécs, január 2.) Rövid híradások számoltak be arról, hogy Desmond Olga, a hírneves táncosnő, aki most Bécsben vendégszerepel, jelentést kapott Berlinből, hogy ottani villájába betörték s minden ékszerét elvitték. A táncosnő szerdán repülőgépen sietett Berlinbe, arra az estére lemondta fellépését és csütörtökön már vissza is érkezett, szintén repülőgépen. Desmond Olga számítása szerint a betörők legalább harmadfél milliárd osztrák korona értékű drágaságokat vittek el tőle, ennél még sokkal jobban fájlalta, hogy ellopták a volt német császár magánleveleit. Berlini villájának hálószobájában — így beszél a táncosnő — van egy titkos faliszekrény, amely chiffre-re beállított zárba nyílik. Ezt a szekrényt is felfeszítették a betörők, de csodálatosképpen nem vették el belőle az ott őrzött ékszereket, pedig egy 30 karátos briliáns és vagyont érő gyöngyök is voltak közöttük, csak egy átkötött csomag levelet. Vilmos excsászár leveleit, amelyeket Berlinből irt hozzá, mikor ő Varsóba volt szerződötve.

Elment a jegyzék Németországnak.

Párisból táviratozzák: A lapok szerint a kölni zóna kiirtásának kérdésében a nagykövetség jegyzékét ma küldték el Németországnak. Szilveszter éjszakáján reggelig tartó ülésen szavazta meg a francia kamara az indennitást és 13-án kezdi meg új ülészeit.

Feléled a főrendiház Magyarországon.

Februárban kezdődik az új magyar választójogi törvény tárgyalása.

(Budapest, január 2.) Bud János pénzügyminiszter kijelentette az újságíróknak, hogy számítása szerint január 15-én már megkezdődhetik az aranykötségvetés parlamenti vitája. A passzivitásba vonult ellenzék távollétében — az új házszabályok által előirt nyolc óras üléseken — legfőljebb két hétig tarthat a vita, úgy, hogy február elején már sor kerülhet a választójognak, majd a felsőház reformjainak tárgyalására.

A kormány választójogi javaslatát tulajdonképpen nem más, mint a Bethlen-féle választójogi rendelet, amelynek a szavazás tit-

kosságáról, illetően nyíltságáról szóló része csak a parlamenti tárgyalások során fog véglegesen kialakulni. Tekintettel már most arra, hogy a költségvetési vita legkésőbb január végére befejeződik, a kormánynak gondoskodnia kell arról, hogy a választójogról, valamint a felsőház reformjáról szóló törvényjavaslat rövid időn belül a Ház elé kerüljön. Két hét múlva már a miniszterelnök is állást fog foglalni ezekben a kérdésekben és ami a felsőház reformját illeti, a Tomcsányi-féle törvényjavaslatnak teljes átdolgozása mellett fog dönteni.

Szét akarták szagatni az emberevő holttestét.

Németországban járványszerű lett a növényevés. — Harmincra nőtt fel az áldozatok száma.

(Berlin, január 2.) A münsterbergi emberevő tömeggyilkos ügyében még mindig nagy apparátussal folyik a nyomozás. A rendőrség újabb és újabb eseteket derít fel és a német sajtó óriási szenzációként kezeli az ügyet. A borzalmakat színes tudósításokban visszaadó cikkek nyomán Németországban szinte epidémiaszerűen lépett fel a hústól való undorodás és a nagy városok vegetáriánus éttermeit valóságos ostrom alá vették a vegetáriánus élelmódra jelentkezők. Senki sem akar húst enni. Rengeteg ember utazik Münsterbe, hogy lássa az emberevő Denke házat és tanuja lehessen az esetleges újabb szenzációknak. Azt a házat, amelyben a gyilkos lakott az ügyesség rengeteg nem lépheti át senki, mert azt hiszik, hogy a lakásban még sok véres leltre bukkannak. Tegnap egy bizottság ismét tüzetesen átvizsgálta a lakást s a kertet és több fényképezéssel készített. Megkezdtek a Denke háza közelében levő töviskiszáratást is, mert azt hiszik az emberirtó ide dobálta be áldozatainak csontjait. Akadtak tanúk, akik azt vallják, hogy gyakran láttak a tavon ruhadarabokat és kalapokat uszkálni. Egy kis fiú, akit az anyja Denkéhez küldött rebarbarát vásárolni, azt vallja, hogy egy ízben egy véres emberi hüvelykujjat látott a veteményes kertben. A rendőrség elhatározta, hogy felásatja ezt a kertet.

A tanú kihallgatások során egy tanonc elmondta, hogy Denke egyszer meghívta ebédre. Nagy tálat tett eléje, amelyben különös színű főtt hús volt. A fiú úgy megundorodott az ételtől, hogy nem tudott egy falatot sem enni.

— Miért nem eszel? — kérdezte a vendéglátó. — Nagyon jó, ilyen finom hús nem terem minden háznál.

Az emberevő azután maga elé

vette a tálat és jóízűen elfogyasztotta az egész húst. A tanoncnak azt mondta, hogy kecskehúst evett. A hatóságok újabb négy zseborát találtak Denke lakásában és most fáradoznak azon, hogy megállapítsák a zseborák tulajdonosait. Pontosan még mindig nem tudják, hogy hány áldozata volt a szörnyetegnek, azt hiszik, hogy a meggyilkoltak és felfaltak száma meghaladja a harmincat.

Az öngyilkos emberevő Denké tegnap temették el a temető egyik sarkában. Nagy tömeg verődött össze a temetőben, amely szét akarta szedni a koporsót és szét szagatni a többszörös gyilkos hulláját. Erős rendőri készültség azonban széjjelszórta a tömeget. A temetésen csak a sirások és a hatóság képviselői jelentek meg, pap nem volt jelen. A temetés után a sirhantot a földdel egyenlővé tették.

A Lokalanzeiger újabb értesülése szerint a Denke lakásán megtartott legújabb házkutatások alkalmával hét, eddig még fel nem fedezett áldozat okmányaira bukkantak. Ezekből arra következtettek, hogy Denke már 1913-ban megkezdte az embermészárlás borzalmas mesterségét. A városi erdőben egy bokor alján nagymennyiségű emberi csontot találtak. Azt hiszik, hogy ezeket a csontokat az emberevő Denke helyezte el oda.

Újabb borszlói távirati jelentés szerint a münsterbergi emberevő multjából a vizsgálat során szörnyű részletek derültek ki.

Már tíz esztendeje, hogy emberevő mért ki az egész környék lakosságának.

Az áldozataival rablóbarlangszerű helyiségében végzett, sokszor óriási küzdelem után. A multja egész detektívregény.

HOGYAN KÉRTÉK?

1925. január 2-án 100 lejért adtak: Németország:

2.62 svájci frankot,
9.50 francia frankot,
38.000 belföldi magyar koronát,
Zürichben 2.65 frankot
Párisban 9.45 frankot
Budapestben 37,800 koronát.

Órség a föld alatt.

Hogyan védekeznek Bécs a sűrű betörések ellen.

(Bécs, január 2.) Az osztrák fő városban az utóbbi időben számos üzletet fosztottak ki ismeretlen tettesek úgy, hogy az esti órákban valamely elhagyott mellékutcában belopóztak a csatornába, az uccat csatornákön át eljutottak egészen a kirabolni szándékozott üzletig, átmentek a házicsatornába és onnan egyszerű falbontással felmentek az üzletbe. Az ilyen módon elkövetett betörések annyira elszaporodtak, hogy a bécsi rendőrség a leghathatósabb rendszabályokra készül a csatornáknál dolgozó betörők ellen. Elhatározták a rendőrség, hogy a csatornáknál éjjelente állandó őrőrségek fogadják a cirkáló és az őrjáratokat rendőrkutyák kísérik. Az őrjáratokhoz vezetőket fognak kirendelni, akik a földalatti Bécs szövevényes csatornahálózatában jól kiismerik magukat. Még nem döntöttek a tekintetben, hogy fény-szórókkal, fáklyákkal, esetleg vilámlámpákkal megvilágítsák-e a csatornákat vagy célszerűbb lesz, ha az őrjáratok a sötétben dolgoznak, hogy annál jobban rajtaütthessenek a betörőkön. Mindenesetre nem kis veszéllyel kell majd az őrjáratoknak szembezállniuk, mert a betörőknek bizonyára fegyver van és üldözőik ellen használni fogják.

A gyilkos ital.

(Saját tudósítónktól.) Hai Adám Aradon a Str. Marasesti (Kosuth)-ucca 3. szám alatti lakos részére tragikusan fejeződött be az üjlesztendő első napja. A Szilveszter éji lumpolás után elhatározta, hogy boldog újévet kíván ismerőseinek. Többeket látogatott meg és mindenütt megkínálta borral, vagy pálinkával. Ittas állapotban ment Heier Adám Strada Lahovary (Trombita-ucca) 51. számú lakására és onnét való távozása után az udvaron összeesett. Értesítették dr. Stauber Andor hatósági orvost, aki Giurgiu Komiszárral ment ki a helyszínre. A szerencsétlen emberen azonban nem lehetett segíteni. Néhány perc múlva meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy halálát alkoholféregzés okozta. Holttestét lakására szállították. — Kálman Ferenc 65 éves Str. Mos Ajun (Szél)-ucca 65. számú ház lakójának halálát szintén a mértéktelen alkoholfogyasztás okozta. A Szilveszter éjszakáján elfogyasztott rengeteg alkohol megmérgezte szervezetét és rövid szenvedés után meghalt. Miután az orvosi vizsgálat kétségtelenül alkoholféregzést állapított meg, az ügyesség megadta a temetési engedélyt.

MULATSÁG

— Szilveszteri táncmulatságok Aradon. Szilveszter éjjel több mulatság volt Aradon. A Fehér Kereszt nagytermében Manu tábornok és Georgescu János prefektus látta vendégül a tisztikart és a polgári hatóságok fejeit. A vendégek a katonazene hangjai mellett táncoltak. A Kioszkban a Meteor-klub rendezett bálát, amelyen nagyszámu közönség jelent meg. A ligetben a Szárnyaskerék-dalkör rendezett táncestélyt, amelyen igen sokan vettek részt.

— Szilveszter-est Pankótán. Pankótán és környékén sikerült Szilveszter-estélyt rendezni a Pankotai Jótékony Nőegylet és a Kaszinó Szilveszter éjszakáján. A fényesen kivilágított szép kaszinóterem zsúfolásig megtelt előkelő és disztíngvált közönséggel és fesztelen, vidám hangulatban várták az új esztendő. Werner Géza és Gombos László szellemes és ötletes szabadelődésükkel fokozták a jó kedvet. Hámory Margit, a budapesti Renaissance-színház Pankótán időző fiatal művésznője szép dialokot énekelt. Fülöp Adolf, a film humoru fakeserkedő állandó derültségben tartotta a társaságot. Gherba Kaszinó-igazgató beszédet mondott. Amikor a mutató elérte a tizenkettőt, következett a lámpaeloltás, majd utána pezsgős pohárral, köszöntötték az újévet. Az emberek boldogan összeesőkölöztek: férfiak a nőkkel, nők a férfikkal, bájosan derűs látvány volt. Szép asszonyokban és leányokban sem volt hiány. Pankótán és a környék előkelő hölgyei mind megjelentek. Ezeknek névsorát itt közöljük: dr. Kráitz Lajosné, Herz Ármimné, dr. Werner Miklósné, Schmidt Ferencné, özv. Posewitz Gusztávné, özv. dr. Abo nyi Henrikné, Gherba Gusztávné, dr. Bosti Rezsóné, Gombos Antalné, Orsz Rezsóné, Fülöp Adolfné, Messer Ármimné, Hajdu Lajosné, Crisan Emilné, Luftschtz Sándorné, Spiesny Károlyné, Campian Györgyné, Sz. Szabó Istvánné, Cencinsci Edéné, Ungár Ármimné, Neumann Miksáná, Márton Sándorné, Márton Rudolfné, Rosenberg Náthánné, Totterer Józsefné, Wolff Károlyné, Sonnenklar Vilmosné, Brummer Maca, Kirilovits Tera, Hámory Margit, Barthos Irénke, Razel Saci, Ungár Rózsika, Biermann Gizzi, Sipos Vilma, Hajdu Kató, Herzka Búzi, Kaiser Méri, Schmiedt Magda, Schmiedt Emny, Herzka Rózi, Gas Emny, Rosenberg Aranka, Sz. Szabó Babá, Sz. Szabó Klári, Lammert Karola, Márton Vali, Sonnenklar Lilly, Ungár Lilly, Popovici Felicia, Wolff Búzi, Eleméry Marika, Luftschtz Vilma és még sokan. — A tánc egészen a kora reggeli órákig tartott, majd korhelye vesek. Mulatságok következtek a magánházakban, Pankótán méltóan ünnepelte az új esztendő eljövését. A nívó és igazán jól sikerült est sikere Herzka Ármim uradalmi igazgató és Palkó Lázár szőlőmagybirókos érdeme.

— Fabál február 7-én Aradon, a Központban.

— Január 6. Az Aradi polgári jótékony nőegylet estélye az aradi Fehér Kereszt nagytermében.

Készül a politikai béke Magyarországon

(Budapest, január 2.) A magyar parlamenti béketárgyalások ügyében az ellenzéki blokk körében az a vélemény alakult ki, hogy a béketárgyalások kezdeményezésére Apponyi Albert volna a legalkalmasabb. Ezt a tervet a kormánypárt körében is szívesen fogadják.

Titokban üldözik Radicsékat.

Hogyan akarja letörni a jugoszláv kormány a horvát parasztpártot.

(Belgrád, január 2.) A jugoszláv minisztertanács taktikát változtatott: Legutóbbi ülésében elhatározta, hogy a Radics-párt elleni eljárásra vonatkozó rendelet nem fogja nyilvánosságra hozni, hanem az illetékes hatóságokat fogja azoknak keresztülvite-

lével megbizni. Politikai körökben ezt úgy értelmezik, hogy a kormány nem fog a Radics párt ellen egyetemlegesen eljárni, hanem egyes személyek ellen fog fellépni. Így szó van különösen Radicsról, a párt vezéről, Matcekról, a párt alelnökéről és a párt több vezető funkcionáriusáról.

Milliók fizetése képtelenség Aradon

Három cég kényszeregyezséget kért maga ellen.

(Saját tudósítónktól.) A hosszú idő után dúló nagy gazdasági krízis megkivánta a maga áldozatait. A válsággal küzdő kereskedők a karácsonyi vásártól remélték, hogy az valahogy helyrebillenti a megingott egyensúlyt, de a karácsonyi vásárlások teljes elmaradása ezt az utolsó reményt is semmivé tette. Egyes aradi cégekről már régebb ideje keringenek válsághírek, de azok konkrét formát csak ma öltöttek. A mai napon három fizetése képtelenséget jelentettek be az aradi törvényszék cégbiróságán: kérve a kényszeregyezséget eljárási megindítását. Az egyik Gutmann Izidor textilkereskedő, akinek 763.000 lej passzívával szemben 643.000 lej aktívája van, s 40 százalékos kvótát átnyújtott fel. A másik fizetése képtelenséget a Luvru nagyvárosi tulajdonosai Neumann és Singer jelentették be. Az alig két hónapja alakult cég 1 millió 148.579 lej passzívával és 399 ezer lej aktívával kérte a kényszeregyezséget eljárási megindítását és hitelezőinek — akik csaknem kivétel nélkül aradi és temesvári cégek és gyárvállalatok — negyven százalékos egyezséget átnyújtott fel. A Luvru cég képviselőjében dr. Miclea Sever ügyvéd a bírósághoz benyújtott beadványában elsősorban a kedvezőtlen konjunktúrára hivatkozik, másodsorban a közelmúltban történt többszáz ezer lejes betörést tünteti fel a bekövetkezett fizetése képtelenség okául. Főbb hitelezők névsora a következő: Hitelezők: Birnfeld Simon Arad, Bul Regele Ferdinand Nr. 11, 5840. Balkán Import Timisoara Banatherhaus 54.660.81, Eisenstädter és társa Timisoara Piata Tenes Voda 167.945.24, Forgács Mihály Timisoara Str. Lancu Vacarescu Nr. 31, 35.886, Klein Testvérek Timisoara Cercul Militar 38.282.12, Német, Szenes és Schwartz Arad Str. Eminescu Nr. 4, 56.942.65, Radó és társa Arad Str. Matei Corvin Nr. 1, 33.852, Schwartz Simon és fia Arad Bul. Regina Maria Nr. 9, 8465.55, Schwartz R. és F. Timisoara Str. Eminescu Nr. 4, 2466, Stern Vilma Timisoara Piata Scudier Nr. 1, 101.559.20, Textil Centrale Timisoara Str. Primariei 78.782.10, Ungar Armin Timisoara, Str. Primariei Nr. 14, 29.068.39, Hubert József Arad Piata Avram Jancu

Nr. 8, 8259.60, V. Missir Arad Bul. Regina Maria 8478.10, Singer testvérek Timisoara Str. Alexandril Nr. 7, 37.445, Hérczeg Géza Cluj Str. General Poetas Nr. 26, 5258.50, Rudolf Mosse (Sándor hírlapiroda) Arad Bul. Reg. Maria 6071, Sebestyén Béla Timisoara Piata Snt. George 4000, „Mungo“ vattagyár Buzau 3037, Schwartz Márton Arad Piata Avram Jancu Nr. 16, 3790, Geró és Radó Arad Piata Avram Jancu 25.595.30, Berger Manó Arad Str. Tribunal Dobra Nr. 11, 5000, Piltz Ferenc Arad Calza Saguna Nr. 226, 3894.40, Schneeberger Albert Arad Str. Piru George (váltó) 90.000, Bizományi tartozások: Köö János Arad Bul. Regele Ferdinand N. 12, 172.371.15, Szabó Albert Arad Bul. Regina Maria 10.064.30, Meizel József Arad Str. Bratianu Nr. 19, 216.805.

A harmadik fizetése képtelenségi bejelentést dr. Höflich Béla ügyvéd adta be Weisz Armin Piata Avram Jancu (Szabad-ág-terti) textilkereskedő megbízásából. Weisz Armin, aki nek szintén rövid idő óta áll fenn a textiltétele, 800.000 lej passzívával és 400.000 lej aktívával lett fizetése képtelen. A hitelezőknek harminc százalékos egyezséget ajánl fel. A kényszeregyezséget kérelmek aktáit a főosztály irodá ma áttette Ornstein Árpád táblabíróhoz, a törvényszék cégbiróságához, aki azonnal megkezdte az iratok áttanulmányozását. Előrelátólag még a hoinapi nap folyamán mind a három kényszeregyezség ügyében intézkedést tesz Ornstein bíró és kinevezi a vagyonszelvényeket.

Kormányzósértő
Lajvédővezér.

Lendvai-Lehner éles támadása
Horthy Miklós ellen.

(Budapest, január 2.) A budapesti rendőrség eljárást indított kormányzósértés címén Lendvai-Lehner István nemzetgyűlési képviselő ellen, aki egyszer már a nemzetgyűlésben is kikezdte a kormányzó személvét, amikor azt állította Horthyról, hogy ő adott parancsot a kommun után elkövetett gyilkosságokra. A néhány nappal ezelőtt tartott ebredő-ban-ketten Lendvai-Lehner előtt Ekehhardt Tibor beszélt, aki annak a reményének adott kifejezést, hogy meggyőződése szerint Ma-

gyarország kormányzója lélekben, érzésben és gondolatban mindenesetre az ebredőkkel tart. — Lendvai-Lehner ebbe a felszólalásba kapcsolódott bele. Azzal kezdte beszédét, hogy fűtül arra a keresztényre, aki csak lélekben, érzésben és gondolatban tart az ebredőkkel és amelynek szolidaritása nem tettekben nyilvánul meg. A rendőrség úgy értelmezi Lendvai-Lehner beszédét, hogy a „fűtülök rá“ kifejezés Horthy kormányzóra vonatkozott, amúgy is inkább, mert a fajvédő képviselő inkriminált beszédében ezután nyomban a kormányzó magatartásával foglalkozott és kifogásolta, hogy Horthy az ebredők iránti szimpátiájának újabb nem ad eléggé kifejezést s a Márffy-pörben sem ellensúlyozta a zsidók beavatkozását.

Szívemben a fás . . .!

Borzalmas párbes a a külvárosban éjfélnek idején.

Az idő öfél, a színhely a külváros egy sötét szobájá, amelyben a jól kipróbált recept szerint csak a petróleumlámpa füstöl. Künn a szél fagyosan süvölt, igazán haarmannak és egyéb gyűkösöknek való hangulat. A papírral beragasztott ablakon keresztül tompa hangok szűrődnek ki az utcára.

— Elintéztél jól? — kérlezi egy rekedt hang.

— Nagyszerűen — válaszol egy másik rekedt hang.

— Milyen mélyen szurtad bele?

— Tíz centiméterre.

— Jól van. Megjörgattad a szívében a kést?

— Háromszor. Még sem munkant utána.

— Ordított nagyon?

— Eleinte ordított, tájhatott neki, de azután elhallgatott.

— Sok folyt el?

— Nem mondhatnám. Csak annyit, mint a többnél.

— A fejtét is te vágta le?

— Nem, azt a Miska intézte el.

Most egy kis csend támad, majd a csend után a borzalmas beszélgetés folytatódik.

— A lábait is te vágta le?

— Igen. A szívet és máját is kivettem.

— Mennyit kaptál érte?

— Még nem tudom. Holnap fizeti ki, aki felbérelt.

— Nem tudja még senki?

— Eddig még senki. De azt hiszem valaki mégis feljelentett a rendőrségen.

— A rendőrségen, azt mondtad?

— Ott.

— És mi lesz most velünk?

— Semmi. A rendőrség megbiintet száz lejre, mert engedély nélkül járunk a házakhoz disznó vágni . . . (k. s.)

HIREK

Dom Vasco da Gama

Négyszáz esztendővel ezelőtt Nagykarácsony harmadik napjának alkonyán, távol portugál hazájától, a Kalkuttát koszorúzó hegyek között lehelt ki lelkét dom Vasco da Gama, aki az óceánokkal körülvett ember gondolat számára megnagyobbította ezt a földi világot. Vasco da Gama túlta meg az utat az európai ember részére India felé, ő tette való sággá az európai ügyvelőnek a kincsek meseországát, amelyről az ő útjáig csak elmondott, de el nem hitt legendák regéltek. Hiszen a nagy Columbus sem Indiót találta meg, amikor azt kereste és ha Amerika felfedezése a tőrvő év századok kifejlődésére sokkal nagyobb beolyással bírt, mint Vasco da Gama útja, az akkori ember, az akkori lélek számára legalább is olyan forradalmi volt India felfedezése, mert meggyőzte a nagy neptömögeket, hogy nem csak az igaz, amit a fülig kámzsúba bújtt skolasztikusok tanítanak, hanem abban is van igazság, amit eddig csak vándor mór kalmdrok regéltek, akiket ezért sacrilégiumért máglyára küldött az inkvizíció. Vasco da Gamát is a mórök máglyasorsa fenyegette, amikor a lissaboni udvarban térképét kitergetve először rajzolta meg a kámzsú tudósok előtt az India ba vezető utat. Csak a kincsek és keleti fűszerek, amelyekkel a rajzon vonalait bizonyította, bírták hallgatásra azokat, akik ezernyi ezer hazusdgot inkább eltitáltak, mint egyetlen olyan igazságot, amely keresztelte terveiket és intrikáit. De ezért nem maradtak sokáig adósul Vasco da Gamának. Ugy, ahogy Columbus Kristóf báter helyett rablincot és mellőzést kapott azért, hogy megtalálta a világ másik felét, úgy Vasco da Gama is kintrikálva hazájából, a távol indiai hegyek közt végezte életét 1524. december 27-én. Nem messze Kalkuttától, Kotsiban van a sirja, fölötté hatalmas horgony jelzi a hajóst és a „Jó Reménységet”, amely Vasco da Gamát átvette Afrika sziklás partjai körül Indiába.

— Csernoch az antiszemita izgalom ellen. Budapestről táviratozzák: Csernoch János hercegprímás a Neues Wiener Journal munkatársának azt a nyilatkozatot tette, hogy a magyar katolikus egyház nem áll az antiszemita uszítások mögött. A botránycsinálók nem keresztények, de nem is emberek. Végre kell, hogy szakadjon a kihágásoknak, a botránypereknek, a fajok és felekezetek üldözésének, hogy elkövetkezessen a szorgalmas, kitartó munka korszaka.

— Tovább tombol a vihar Angliában. Londonból táviratozzák: Az egy hét óta tomboló vihar még újévkor is tartott. A tengeri forgalom teljesen megbénult és a hajók a kikötőbe szorultak. A folyók tovább áradnak és helyenként heves hóviharak vannak. A hőmérséklet ország-szerte a fagypont alatt áll. A tenger-ről több hajó vészjele érkezett.

— A Weltner-ügy tárgyalásra kerül. Budapestről táviratozzák: Weltner János felségértési és lázadási perét, amely a kommunista nagykonfesszuson mondbott beszédért és a kommunista egység-kormány aláírásáért indult el, február 15-én kezdődött tárgyalás.

Újabb kommunista letartóztatások Aradon.

Ugyvéd mint bolsevikki vezér.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi állambiztonsági hivatal által lefolytatott nyomozás, az erdélyi kommunisták leleplezésére még nem fejeződött be teljesen. Ma délelőtt ismét három embert szállítottak Aradra, akik kihallgatásuk alkalmával beismerték, hogy te-

vékeny részt vettek a kommunista propagandában. Az erdélyi kommunisták egyik vezérét dr. Gyöngyösi Jenő ügyvédet szintén sikerült ártalmatlanná tenni. Az újabbban Aradra szállított kommunistákat holnap kísérlik ugyancsak Bucurestibe és átadják őket a szigurancák vezérfelügyelőségének.

Nagyarányu család és szédelgés Németországban

A. Barmat-koncert hamis bukása. — Nyolcvanmillió aranyárka a passziva.

(Berlin, január 2.) Nagy bank-szédelgés és fizetésképtelenség tartja izgalomban Berlin kereskedővilágát. A Barmat-fivérek Berlin és egész Németország legjelentékenyebb kereskedőcégei közé tartoznak. Nagy feltűnést keltett tehát, hogy röviddel ezelőtt beszüntették a fizetéseiket és ugyanekkor illetékes tényezők különböző bankokkal szemben elkövetett csalásaikra jöttek rá. A cégük mindenütt mint Barmat-koncert volt ismeretes. A cég főnöke Barmat Gyula volt, de egyenlőjü társai voltak testvérei: Herschel, Izsák és Salamon. A négy fivér a háború alatt Lodből került Hollandiába, ahol élelmiszer behozattal és kivittel foglalkoztak. Mevszerenték rövid idő alatt a holland állampolgárságot is. Majd Berlinbe tették át a székhelyüket és a zsirbehozatalra a legnagyobb élelmiszeri nehézségek idején monopóliumot kaptak. Foglalkoztak azonban Barmaték mindenfelével. Banküzletekkel, sőt még utlevél-szerzéssel is. A legutóbb leleplezett utlevélpanamák részesei közé tartoznak. Innen azonban kihúzták magukat, míg most rá nem löttek bankszédelgéseikre. Passzívájuk meghaladják a 80 millió aranyárkát. Barmat Gyula óriási fényűzéssel él. A legszebb németországi kastélyok egyikének tulajdonosa volt. A wanneeei ugynevezett Hattyu-kastélyt szerezte meg, amelyet pazar pompával rendezett be. A

csalások miatt a Barmat fivérek ellen letartóztatási parancsot adtak ki, de a fivérek közül csak hármat sikerült letartóztatni. Barmat Izsák vadászkiránduláson van és őt most körözik. A Barmat koncert érdekeltisége közé tartozott, a berlini Mercur-Bank is, amely szintén részese a csalásoknak. A Berlini Mercur Bank ugyanis összeköttetésben áll a bécsi Mercur-Bankkal, de az nem részes a bank csalásaiban. A berlini Mercur-Banknak a két igazgatóját, Lichtenstein és Lewy igazgatókat letartóztatták. Ugyancsak letartóztatták a bank több cégvezetőjét és őrizetbe veték Staub nyugalmazott kormánytanácsost, Hellwig és Kautz miniszteri tanácsosokat, akik már nemrégiben az állami banknál teljesített szolgálatot. A sajtó a koncert vezetőinek szélhámoságairól a legnagyobb felháborodással emlékezik meg. Az egyik Barmat kihallgatása során kijelentette, hogy fogvatartásuk esetén valamennyi üzemiükben beszüntetik a munkát, a minek következtében 18.000 munkás és hivatalnok maradna munka nélkül. Barmaték tudvalevőleg számos ipari üzemet szereztek meg koncertjük számára, amelyek kárára szintén sok csalást követtek el. Barmat Gyula kastélyában házkutatást tartottak és ott egy rejtett fali vasszekrényben tömérdek ékszert és jó értékű papírt fedeztek fel. Egész Németországban óriási az izgalom Barmaték csalásai miatt.

— A pápa hétfőn fogadta a szent év első zarándokait. Rómából jelentik: A pápa hétfőn fogadta az első zarándokcsapatot, amely a szent év alkalmából Rómába jött. Raps lelkes vezetője a csapatot, amely nyolcvan főből állott. A pápa a zarándokokat a diszteremben fogadta. Mint a Tribuna jelenti, a római arisztokrácia kihallgatáson jelent meg a pápánál, aki a jubileumi évet vezeklő-évrnek jelentette ki s az arisztokrácia elhatározta, hogy ezen a télen semmi féle hivatalos bálát nem ad, mint ahogy nem ad az udvar és a diplomáciai testület sem.

— Új angol peer. Londonból táviratozzák: A király Bradburyt, a jóvátételi bizottság angol delegátusát a peerek közé emelte.

— Új napilap Budapesten. Budapestről jelentik: A Légrády Testvérek, a Pesti Hírlap, a Magyar Hírlap és az Érdekes Újság tulajdonosainak kiadásában a közeli hetekben Esti Hírlap címen új nagyszabású délutáni lap fog megindulni. A napilap szerkesztője Lázár Miklós, az ismert nevű publicista lesz, akinek két év előtt alapított és igen népszerű A Reggel című hétfői újságja ezzel

egyidejűleg megszűnik, mivel a kormány, amely még mindig engedélyhez köti az új lapok megjelenését, csak ezzel a feltétellel engedélyezte az Esti Hírlapot.

— Magyarország kormányzójának újévi. Budapestről jelentik: Az újév alkalmával Horthy Miklós kormányzónál tisztelegtek a Budapesten időző külföldi diplomáciai kar Schioppa Lőrinc pápai nunciusz vezetésével, aki csodálkozását fejezte ki Magyarország gyors szanálása felett. A kormányzó válaszában azt hangsúlyozta, hogy a nemzetnek erős elhatározása, hogy a békét meg erősítse. Örömet fejezte ki a szanálás sikere fölött s megköszönte a külállamoknak ebben való segítségét.

— Elpusztult japán kikötő. Tokióból táviratozzák: A Japánban történt legutóbbi löszerrobbanás következtében Otaru kikötő teljesen elpusztult.

— Meleg eső esik Norvégiában. Krisztianióból táviratozzák: Norvégiában ritka természeti tüneményt észleltek: most télvíz idején hat és fél fokos meleg eső zuhog. Ez a körülmény annál feltűnőbb, mert Norvégia Európa leghidegebb hőmérsékletű államai közé tartozik.

— Nagy tűz Oradea-mare. Nagyváradról jelentik: Tegnap reggel fél hatkor tűz ütött ki a Derby-cipőgyár telepén. A pinchehelyiségben rövidzárlat következtében keletkezett a tűz és az erőtviteli kábelek tovább vezették a tüzet a földszintre, majd az emeletre. Ötszáz pár cipő ötszáz ezer lej értékben elégett. A tüzoltóság egy órai megfeszített munka után eloltotta a tüzet.

— Meghalt Hollak Imre. Az erdélyi magyarság egyik régi harcosa és vezetője, Hollak Imre 79 éves korában a dévai járáshoz tartozó Haró községben örök nyugalomra tért. Hollak Imre 1845-ben született az aradmegyei Ácsuca községben, ahol apjának nagyterjedelmű birtoka fektült. A szabadságharc küzdelmei alatt egész családját kiirtották és a három éves gyermeket is egy ottani román paraszt mentette meg az élettől. Középiskoláinak elvégzése után a jogi pályát választotta és az akkori szokástól eltérőleg ügyvéd lett. Ilyen minőségben már pályája kezdetén nagy tudásával, széles látókörével és különösen fanatikus igazságszeretével annyira megnyerte kortárai rokonszévét és tiszteletét, hogy az akkor Gyulafehérvárt székelő Ügyvédi Kamara elöke lett, noha Déván lakott. A közéletben való élénk részvétel folytán Hunyadvármegye különböző kerületeiben országgyűlési képviselőnek választották meg. Egy pártban küzdött Apponyi Alberttel, akinek személyes jó barátja volt. Legutóljára a körösbányai kerületet képviselte. Élénk részt vett a parlamenti vitákban, ahol nagy olvasottsága és műveltsége súlyt adott fellépésének. Legendaszerű jószívúsága folytán elvesztette ősi birtokát, sőt hiszékenységet egyesek annyira kihasználták, hogy vagyona roncsait is kicsalták tőle. Elszegényedve, családostan vonult vissza öregségére Haró községbe, ahol a világ zajától visszavonultan, a régi klasszikusok olvasásában talált szórakozást.

— Kártérítési pár a férjhezmenés lehetőségének elvezetése miatt. Nagyváradról jelentik: Mihály Irén marosludasi fiatal leány két évvel ezelőtt az Oradea-mare mellett történt vasúti szerencsétlenség alkalmával súlyosan megsérült. Mindkét lábát összeroncsolták az egymásba torló vasúti kocsi. A szerencsétlenül járt leányt Bécsben kezelték sebével és bár lábait nem kellett többé amputálni, mégis örök életére nyomorékká tette a vasúti katasztrófa. Mihály Irén nemrég érkezett vissza Bécsből és nyomban kártérítési keresetet adott be három és félmillió lej erejéig a vasutigazgatóság ellen. A jelentős összeg egy részét a két éves orvosi kezelés díja teszi ki, nagyobb része azonban kártérítési összeg azért, mert a fiatal leány a katasztrófa következtében a férjhezmenés lehetőségét csaknem teljesen elvesztette. A nagyváradi törvényszéken tegnap volt a perfelvétel és május elejére tüzték ki a kártérítési ügyben a főtárgyalást.

— Alhir D'Albert zeneszerző elvált feleségének öngyilkosságáról. Budapestről jelentik: A lapok jelentették, hogy D'Albert zeneszerző elvált felesége öngyilkos lett. A hír nem felel meg a valóságnak, mert D'Albert elvált felesége jelenleg Kap-Herr báró felesége, akinek semmi baja sincs. Ha az öngyilkosság híre igaz, akkor valószínű, hogy D'Albert özvegyéről van szó, akit első házasságának felbontása után vett feleségül.

Háromnapi fogházra kelték
 Anyos Lacit. Budapestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt a Royal-kávéházban mulatozott dr. Jakab Dezső pénzügyi fogalmazó és Zaitz István adóellenőr. Amikor a pincérek a zárórát jelezték, mindketten fölkeltek helyükről és felszólították Márkus Samut, mutassa meg üzleti könyveit. Márkus, akit ez a késői vizsgálat meglepett, kissé kelletlenül teljesítette a két ur kívánságát. Pár perccel ezután a pincérek felhívták főnökiük figyelmét arra, hogy a két ember már délután óta itt borozgatott, amire a tulajdonos abban a hitben, hogy csalókkal van dolga, odaugrott a két ellenőrhöz és kikapta kezükből az íveket. Ebből azután éles szóváltás keletkezett. Anyos Laci dalköltő, aki minden este a kávéházban haneversenyezik és éppen elszámolását írta, figyelmes lett a lárámára, majd amikor a pincérek informálták a helyzerőt, magából kikelve kiáltotta az összecsoportosult személyeknek: — Ezek részeg dísznokok. Ki kéri dobni őket!... A helyzet kezdett fenyegetővé válni, amikor az egyik pincér által behívott rendőr megjelent. A rendőr azután igazoltatta a két ellenőrt és kérésükre ottmaradt a kávéházban, míg vizsgálataukat befejezték. Másnap azután feljelentést tettek egy a tulajdonos, mint Anyos ellen hatóság elleni erőszak címén. A bíróság három napra fogházra ítélte Anyos Lacit.

Vasárnapról ZIGOTTO vigjáték az aradi Apolloban.

A lázmérő története. A láz olyan szombatúró és jellegzetes kísérője számos betegségnek, hogy annak megfigyelése és értékelése elől már a legrégebb orvosok sem térhetek ki. Annál meglepőbb, hogy csak a legújabb időkben jött szokásba a láz gondos mérése s hiteles kufforások szerint Boerhusen leydeni orvos volt az első, aki 1700-ban először használta a higanyhőmérőt a láz kimutatására és ellenőrzésére. Utána dr. Haen követett el mindent, hogy a hőmérőnek állandó használatára serkentse az orvosokat. Ő volt az első, aki a hónaljban való hőmérést bevezette. Legújában Traube és Wunderlich erélyének köszönhető, hogy az emberi hőmérséknek szabatos megállapítása állandó orvosi ténykedéssé vált. A mostanában használatos maximal-hőmérőt Geissler bonni üveges technikus találta fel, miután Ehrle és Niederkorn annak szerkesztését számításokkal előkészítették.

Amerikába vándorolnak ki a német starok. Berlinből jelentik: A berlini színigazgatók skálát állítottak föl az ugynevezett star-gázsik csökkentésére. Egyelőre két csoportba osztották a neves német művészeket és művésznő-

Ujabb lázadás tört ki Kinában.

Sanghából táviratozzák: Kinában ismét újabb polgárháború tört ki. Sen-Lo-Sen tábornok Csekiang és Fujkan kormányzóságban újabb lázadást szított. A polgárháború erős csatározásai során igen sokan elesetek. Félőnek tartják, hogy a lázadás megint országos jelleget ölt.

Szomorú ujeszandó Németországban.

A német köztársasági elnök és a külügyminiszter beszéde

(Berlin, január 2.) Ebert birodalmi elnöknel újév alkalmából tisztelgett a diplomáciai kar és ugyancsak tisztelgő látogatást tettek a birodalmi kormány tagjai is. Az üdvözlő beszédet Stresemann külügyminiszter mondotta, aki azt hangsúlyozta, hogy az újév sajnós nem hozta meg a németeknek azt a reményét, hogy a londoni konferencia határozatai beteljesedjenek, mert a szövetségesek nem hajlandók a kölni zónát kiüríteni olyan okok miatt, amelyeket Németország el nem fogadhat. Jogtalanság a német nép számára a nem remélt csalódás, amely igen komoly helyzetet teremt. Annak a reményének ad kifejezést,

hogy a jelenlegi helyzetből megtalálják a kiutat, de csak kölcsönös egyetértéssel.

A Londonban megjelölt utat az összes nemzeteknek békevágygal kell követniük, amely ha pillanatnyilag

ket. A német művészek ez ellen úgy védekeznek, hogy külföldi vendégszereplésekre mennek s el fogják kerülni a német színpadokat. Különösen Amerika felé orientálódnak és már is sok ajánlatot kaptak, így például a new-yorki Metropolitanától, amely az eddigi három havi szerződések helyett fél éves szerződést kínál. Több kiváló német művész és művésznő el van tökéve, hogy végleg Amerikába költözködjék. Ebben csak követik Jeritza Mária példáját, aki az év legnagyobb részét Amerikában tölti. A berlini művészek közül Bohnen Mihály, Rehberg, Lauterbach már is csak amerikai vendégszereplést fogad el és színházi körökben azt beszélnek, hogy ezek a művészek végleg Amerikába akarnak költözködni.

Béreljen Kerpel könyvtárban!

Romain Roland: „Elvárásolt lélek” magyar és német nyelven Sándor hírlapirodában, Arad.

AAC évi közgyűlése f. hó 4-én d. e. 11 órakor az aradi városházán.

Megszüntették az eljárást a szadista kamaraénekesnő ellen

Roeder Sarolta a világ minden részéből üdvözlő leveleket kap.

(Budapest, január 2.) Október elején közölték a lapok — köztük a Közlöny is — hogy Roeder Sarolta kamaraénekesnő három hónapig zárva tartotta a Ritzbeli lakásán Meszler Matild 19 éves varróleányt, akit félméztelenül tartott szobájában s gyakran ütlegelt. A

Vasárnapról ZIGOTTO vigjáték az aradi Apolloban.

elvesztett is, újra meg kell találni. Ebben az esetben a felhők szétoszlanak és közeljutnak ahhoz a célhoz, amelyhez az egységes és szabad német nemzetnek joga van a békés Európában.

Stresemann beszédére Ebert elnök kijelentette, hogy az összes németek pártállásukra való tekintet nélkül az antant részéről elkövetett újabb jogtalanságok miatt keserűen csalódtak. Az állig felfegyverzett Nyugat-Európa egyetlen és végső kig fegyverzett népének, Németországnak leghőbb kívánsága az, hogy a megszállott német területeket ürítsék ki.

Kívánja, hogy a méltánvosság és az igazság szelleme kerekedjen felül a hatalmon és az erőszakon, ami által meghoznák a rajnai és a Ruhr-területen lakó német testvéreknek a jogos szabadságot.

nagy feltűnést keltő ügyben azonban rendőri nyomozás indult meg, majd később az ügyészségre tették át az aktákat. Most aztán váratlan fordulat történt: a budapesti ügyészség elejtette a vádat Roeder Sarolta ellen. Az elmúlt hét végén Meszler Matild ügyvédje dr. Ullain Ferenc, 11.000.000 koronát vett föl kártérítésként a kamaraénekesnő megbízottjától.

A 11.000.000 korona átvétele után Meszler Matild nyilatkozatot írt alá, hogy a jövőben mindennemű kártérítésről lemond.

Nem lesz érdektelen ez alkalommal fölemlíteni, hogy a világnak majdnem minden újságja meg emlékezett a kamaraénekesnő botrányáról. A külföldi képesújságok lekötötték a kamaraénekesnő és a kis varróleány fényképeit. A publikum fantáziáját így izgatta a regényes ügy, mert a kamaraénekesnő számos fenyegető levelet is kapott, de e fenyegető leveleken kívül számtalan üdvözlő levél is érkezett. Beteges hajlamu emberek a világ minden tájékáról áradozó leveleket írtak az énekesnőnek és aziránt érdeklődtek, hogyan ismerhetnék meg.

SPORT

O Az 1925. évi nemzetközi válogatott mérkőzések. Az eddig lekötött válogatott mérkőzések sorrendjét alább közöljük: Január 18: Olaszország—Magyarország (Milano.) Február 24: Franciaország—Luxemburg (Luxemburg.) Március 15: Belgium—Hollandia (Antwerpenben.) Március 22: Olaszország—Franciaország (Torinóban.) Április 12: Lengyelország—Törökország (Konstantinápolyban.) Április 13: Dánia—

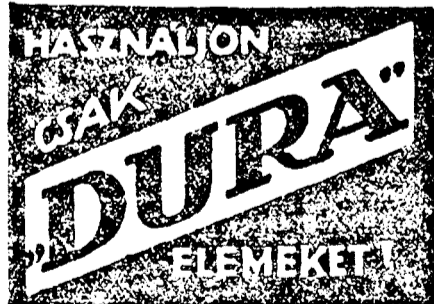
Hollandia (Amsterdamban.) Április 19: Ausztria—Franciaország (Párisban.) Május 3: Hollandia—Belgium (Amsterdamban.) Május 3: Magyarország—Ausztria (Bécsben.) Május 21: Belgium—Magyarország (Brüsszel.) Május 24: Belgium—Svájc (Genf.) Junius 7: Magyarország—Lengyelország (Krakó.) Junius 14: Spanyolország—Olaszország (Velenében.) Junius 29: Franciaország—Magyarország (Budapest.) Julius 12: Svédország—Lengyelország (Varsó.) Julius 12: Magyarország—Jugoszlávia (Zágráb.) Október 11: Spanyolország—Ausztria (Bécsben.)

O 2364 gölt rugott a budapesti FTC főnállása óta, vagyis egy negyed század alatt és mindössze 949-et kapott. A nemzetközi találkozókra esik 67 nyert, 47 veszített és 31 eldöntetlenül végződött meccs. A gólarány itt 351:293, mert az első években a fejlett tudású angol professzionisták tucatszámra lökték a gólokat Budapesten az FTC kapujába mindaddig, amíg a zöld-fehérek azután az angolokat saját hazájukban verték meg. — Az FTC választmánya tegnap esti ülésében elhatározta, hogy a klub 25 esztendősi jubileumát nagy társadalmi ünnepek között üli meg.

Vasárnapról ZIGOTTO vigjáték az aradi Apolloban.

Nyomd meg a gombot! — [száj- és fogmosáshoz Használj FARMODONT-ot!]

Jacki Cooganna az Árvácska ma utoljára az aradi Apolloban.

Cairó hercegnője történet a XII. századból ma utoljára az aradi Urániában.

Magyarország ratifikálta az orosz szerződést.

(Budapest, január 2.) A nyár folyamán a magyar kormány Berlinben megegyezett az orosz szovjet, képviselvével egy kereskedelmi szerződés megkötését illetőleg. Politikai körökben híre járt, hogy a külügyminiszter-változással kapcsolatban ezt a szerződést elejtik. Szcitovszky Tibor az új külügyminiszter, amikor hivatalát elfoglalta, megtárgyalta az orosz szerződés dolgát és azt épügy mint elődje, vállalta. Bethlen miniszterelnök nemsokára a nemzetgyűlés elé terjeszti a szerződést ratifikálás végett.

KÖZGAZDASÁG

Zürichben 2.65, Párisban 9.45 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK. (Január 2.) Francia frank 10.50, svájci frank 38, dollár 190, dinár 2.76, szokol 5.90, líra 8.20, angol font 920. **Kifizetések:** Budapest 380, Bécs 365, Prága 5.90, Zürich 37.90, Milánó 8.25, London 923, Páris 10.60, Newyork 192, Belgrád 2.75.

ZÜRICHI TŐZSDENYITÁS (Január 2.) Amsterdam 207.85, Newyork 513, London 2413.50, Páris 27.78.50, Milánó 21.80, Prága 15.50, Budapest 0.0070.25, Belgrád 7.92.50, **Bucuresti** 2.65, Varsó 0.000099, Bécs 0.0072.20.

ZÜRICHI TŐZSDEZÁRLAT. (Január 2.) Amsterdam 207.90, Newyork 513, London 2433, Páris 27.85, Milánó 21.65, Prága 15.45, Budapest 0.0070.50, Belgrád 7.92.50, **Bucuresti** 2.65, Varsó 0.000099, Bécs 0.0072.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT. (Január 2.) **Kifizetések:** Páris 10.58, London 919, Newyork

195, Milánó 8.30, Zürich 38, Bécs 0.0027.60, Prága 5.92. **Valuták:** Napoleon 710, aranyárka 45, leva 1.25, török líra 1, angol font 890, francia frank 10.80, svájci frank 36.50, líra 830, drachma 3.10, dinár 2.85, dollár 190, lengyel marka 0.000025, osztrák korona 0.0028, magyar korona 0.0026, szokol 5.70.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDEZÁRLAT. (Január 2.) Magyar Hitel 515, Osztrák Hitel 170, Salgó 561, Rima 141, Ganz-Danubius 3.580, Kőszén 3.350, Szlavónia 72, Kereskedelmi Bank 1.215, Schlick 37, Cukor 2.570, Csálky 11 és fél, Ofa 545, Hazai Takarékok 3.480. — (A számok ezresekben értendők.)

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS JEJYZÉSEL. (Január 2.) Belgrád 1106—1126, Newyork 72.320—72.900, Páris 3954—3974, **Bucuresti** 376—378, Milánó 3048—3078, Bécs 102.10—102.60.

— Az aradmegyei adóellenőrök új főnöke. Az aradi pénzügyigazgatóság első kerületi adóhivatalának vezetését a mai nappal Mészáros-Macelar Mihály pénzügyi osztályfőnök vette át és Serb Sándor, az adóhivatal eddigi főnöke átvette a megyei adóellenőrök főnökségének vezetését. Serb ellenőrfőnök (self-controlor) hivatala a pénzügyigazgatóság első emelet 20. számú helyiségében lesz.

— Pénzügyi áthelyezések. A pénzügyminiszter ma az aradi pénzügyigazgatósághoz érkezett rendeletével Varga Gyula pénzügyi ellenőrt Kisjenőről Radnára helyezte át, ahol az ellenőri állás a közelmúltban üresedett meg. Kisjenőre pedig Naum Nance pénzügyi ellenőrt helyezte át a régi királyságbeli Covorlui megyéből.

— Tanfolyam az aradi szakiskolában. Január hó 5-én kezdődik az aradi fa- és fémipari szakiskolában egy villanyszerelői tanfolyam. Beiratkozások naponta d. u. 5—6-ig az iskola igazgatóságánál.

— A hetipiac. A hetipiac gyenge behozatal mellett, lanya volt. A múlt heti piaci árak lényegesen nem változtak.

— A Törökországba exportálók figyelmébe. A kereskedelmi és iparkamara felhívja a Törökországba exportáló romániai kereskedők és iparosok figyelmét arra, hogy a Törökországba szánt áruk exportjára vonatkozó mindennemű felvilágosítás a kamara irodájában kapható.

MOZI

xx A bőregér. (Vigjáték-bemutató az aradi színház „Lux” mozgó-jában.) Ujév napjára premierje volt a rövid működés után már is rendkívül népszerűvé vált városi színházi „Lux” mozgóinak. A bőregér került színre, a pompás, mulatságos Strausz-operett nyomán. A főszereplők Lya Putty, Éva May és Harry Liedike, na meg az összes epizódalakok is, egytől-egyig hozzájárultak ahhoz, hogy a nézőtér egy pillanatra se fogyjon ki a derűtségből és a közönség kedélyes hangulatban távozzon a színházi mozgóból. Az általánosan slágernek itélt filmet még pénteken, szombaton és vasárnap ismétli meg a „Lux” mozgó. Az előadások hétköznapokon 5, 7 és 9 órakor, vasárnap és ünnepnapokon 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

xx Jackie Coogan ma utoljára az aradi Apollóban. Ma, szombaton vetíti utoljára az aradi Apolló mozgószínház az „Árvácska” című amerikai filmművet, amelyben a kis Jackie Coogan játsza a vezetőszerepet. Az Árvácska végtelenül bájos meséjében egymást követik a könnyekig megható drámai, majd a váratlan derűtséget keltő vig jelenetek. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Ma, szombaton utoljára vetíti az aradi Uránia mozgószínház a Cairo hercegnője című nagyszabású történelmi filmet. A film meséje a XII. században játszódik le. Nagy háborúk hátterében megható és izgalmas szerelmi történet fejtődik és

bonyolódik, amely közvetlenül teszi a közel egy évezred előtti eseményeket. A 7 felvonásos nagy filmmű ma, szombati utolsó előadásai 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

xx Vasárnaptól a legújabb Zigotto vigjátékot mutatja be az aradi Apolló.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Felolós szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

ÉRTESETÉS.

Tisztelettel tudatom, hogy ügyvédi irodámat Aradon, Strada Horia 2. szám alatt újból megnyitottam. Telefon szám 39.

Dr. Bogdan Virgil,
ügyvéd

77

Májér András

építészeti irodája

Arad, 18072

Calea Saguna No. 2.

Ha szép akar lenni, használj Kulka-féle Lillomtej-crémeket. Lillomtejszappant és Lillompudert.

Kapható kizárólag: Városi gyógyszerár a „Fekete Sas”-hoz, Timisoara, Str. Győr-lyór. 417

„Rador” 2507

Utazó

magyar, német és román nyelvben jártas, kellő gyakorlatl, nagy elektrotechnikai cég részére

kerestetik.

Erdély- és Bánát számára. Fixfizetés és napidíjak.

Németnyelvű ajánlatok „Series u. Verlässlich” jelíggel „Rador Publicitate” Cluj címre intézendők. 84

LADY S Z A P P A N

A létező valamennyi közt a legpuhább és legillatosabb „egyetlen” kizárólag „PALMA OLAJ” és „FA-OLAJ” összetételéből gyártva. Hogy a közönség az utáztatoktól megóvassék, minden szappanon rajta van a

„LADY”
védjegy. 6240

LINOLEUM HAAS LIPOT

legnagyobb linoleum és szőnyegkötő-
legességi áruház.

Tomcsavári főlerakat: Lloyd-
sor. Telefon 10-31.

Lerakatok: Cluj, Oradea-Mare.

Mélyen leszállított leltári árak!

Viaszosvászon

békebeli minőség, gyönyörű minták:
78 cm. széles ... L. 105—
100 cm. széles ... L. 135—
115 cm. széles ... L. 150—

Bőrvászon

kárpitosok, kocsigyártók, könyvkötők
részére nagy választékban:
115 cm. széles ... L. 160—
Gyermekkoszik áthuzására
minden szímben ... L. 190—

Linoleum

remek perzsa vagy parkett mintákban:
70 cm. széles métere ... L. 165—
90 cm. széles métere ... L. 225—

padló bevonására mintázott parkett

vagy egyszerű:

200, 250, 300 cm. széles-
ségben négyzetméteren-
ként ... L. 247—
Linoleum szőnyegek
200x300 cm. ... L. 1800—

Szőnyegek:

Futó, nehéz minőségű oca.
70 cm. széles ... L. 98—
Futó, nehéz minőségű oca.
90 cm. széles ... L. 180—
Ágyelő szőnyeg „Bouolé”
röndes nagyság ... L. 150—
Faltvédő „Gobelin” 75x160
cm. ... L. 900—
„Bouolé” szőnyeg 160x250
cm. ... L. 950—
Ottomántakaró „Karaman” L. 1600—
Cocos futó 70 cm. széles L. 125—
Cocos futó 90 cm. széles L. 170—

Hő- és sárcipők.

Nordbritish vagy Wimpas-
sing márka férfi ... L. 910—
Nordbritish vagy Wimpas-
sing márka női ... L. 760—
Sárcipők férfi ... L. 230—
Sárcipők női ... L. 275—
Nagy választék következő cikkekben:
gummikabátok, gummitlapdák, babák,
sarkok, tornacipők, celluloidárak, gyer-
mekkötények és sportcikkék. 440
Eladás kicsinyben és nagyban.

Rudolf Mosse 9529.

Két darab Flagenmacher rendszerű
dara és derce tisztító és egy
Wörner-féle simpla detachein
eladó. Üzemben megtekinthető.

Erdős Testvérek,

Engelsbrunn. 10178

PATHEFONOL

A MIKAS LEGJOBB ZENEI KÉSZÜLÉKE

TÜNELKÖL ZENÉL

TERMÉSZETESEN ZENGŐ HANG

ELADÁS AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN

HAVI RÉSZLETEK

Erdélyi képviseltek:

Cluj: Emil Schuster, Piața Unirii.

Brasov: W. Goldschmidt, Str. Prin-
cip. Carol 28.

Targu-Mures: G. Baumgarten, Piața
Reg. Ferdinand 50.

Bistrita: Fraji Ludwig & Neckel.

Arad: Fábán & Co., Str. Meșian 16.

6786 „Rador” No. 2457

Mélyen lezártított árak
női és leányka kabátokban

PLESZ

Központi ruházati üzletben, Arad,
a színház hátsó bejáratával szem-
ben. — Kérem a címre figyelmét.

18% engedély január hó 15-ig.
Kérem kirakataim megjelenítését.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjat az alábbiak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetésre 2 lej, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kiemelt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szűvegt, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse.

Házasság.

HÁZASSÁGOKAT díszkréten közvetít-
tek. Nagy összeköttetésekkel rendelke-
zem. Megkereséseket Wallinger-hirdetője
továbbítja. 15128

LÁMPAERNYŐK

készítést legmoder-
nebb kivitelben olcsón vállalom. Cím az
Aradi Közlöny kiadójában. 300

FIATAL nőtlen raktárnokokot és rak-
tárnok-gyakornokokot keres iparvállal-
lat. Részletes ajánlatok „Iparvállalat”
jeligére Rudolf Mosse (Sándor hírlap-
iroda) Arad. 10174

URINŐ házon kívül ruha és fehérnemű-
varrást vállal. Cím az Aradi Közlöny
kiadójában. 110

KIFUTÓFIU vagy leány azonnalra fel-
vétetik Sándor hírlapiroda Arad. 10176

PÉNZTÁRNOKNÓ felvétetik Cím Rudolf
Mosse Arad. 10176

GESUCHT wird deutsch-französische Er-
zieherin zu 2 Kindern von 7 u. 10 Jah-
ren. Näheres bei Lengyel Möbelfabri-
kant täglich von 10—11 Uhr. 10176

MEGBIZHATÓ mindenek öreg házaspár
hoz felvétetik Arad, Str. Seminarului 4.
(Sina-ucca.) 108

INTELLIGENS iz. leány házvezetőnő-
nek vagy háziasszonyoknak ajánkozik,
önállóan jól főz. Lehetőleg vidékre men-
ne. Cím Oradeamare Péter-ucca 4.
Gottlieb Teréz. 107

MINDENES főzőnő jó bizonyítvánnyal
kéttagu családnak keresetk. Sonn,
Arad, Str. Cozsiu (Szt. István-ucca) 4.
15128

Lakás.

IRODAHELYISÉG belvárosban közvet-
lenül főposta mellett átadó. Cím Wallin-
ger hirdetőjében Arad. 15128

ELFOGLALHATÓ lakások butorral
együtt olcsón megszerezhetők Wallin-
ger-iroda után Arad. 15128

GYERMEKTELEN házaspár belváros-
ban kényelmesen butorozott szobát ke-
res konyahasználattal. Címeket az Ara-
di Közlöny kiadóhivatalába kér. 115

Vétel és eladás.

ZONGORA automata vasszerkezettel 12
drb. játszik olcsón eladó. Cím az Aradi
Közlöny kiadójában. 111

1795-BŐL rajz és festő mintakönyv,
szórnék felszórmezésre és bekecs bé-
lés, ékszer u. m.: karcsett, gyűrűk,
női ezüst óra, nyakék, rézagy lőszór-
matracca, különböző butorok, komplett
ebédlő berendezés, Biedermayer háló,
antik szalon perzsa szőnyegek, ezüst
evőeszközök, íróasztalok, könyvszekré-
nyek, kompot servizek, kézimunkák, fest
mények, férfi és női kabátok, samovár,
sakk, dísz tárgyak, storok, női színes fe-
hérmű stb. eladó. Arad, Str. Consis-
torului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb.
1000

ZONGORA bécsi gyártmány rövid vas-
szerkezettel olcsón eladó. Cím az Aradi
Közlöny kiadójában. 112

SZŐNYEGEKET, butorokat, ékszereket
antik tárgyakat, dísztárgyakat bizomány-
ba veszek. Str. Consistorului 12. (Bat-
thyány-u.) I. em. jobb. 1000

NAPTÁRAK viszontelárusítóknak legol-
csóbban Sándor hírlapirodában Arad.
Hajós gyógytár mellett. 10159

JÓKAI műveit keresük megvételre. Sán-
dor hírlapiroda Arad. 10163

Ingatlan.

ELADÓ egy kellemes belvárosi négyszö-
bös, parkettás és fürdőszobás magánház
elfoglalható lakással. Érdeklődők fordul-
janak dr. Szalai Vilmos ügyvéd irodájá-
hoz Arad, Bul. Regele Ferdinand 12.
(Józsefőherceg-ut.) 10173

Üzletek.

KIADÓ Arad, Piata Avram Iancu No 11.
egy nagy sarok üzlethelyiség május
1-től. 109

BÁRMILY célra alkalmas üzletek for-
galmas helyen berendezéssel eladók,
Cím Wallinger hirdetőjében Aradon.
15128

JÖMENETELŰ ipari üzemhez 100.000
leuel rendelkező társ kerestetik. Keres-
kedelmi tudás megkívánatik. Cím Wal-
linger hirdetőjében Arad. 15128

Különféle.

GARAGENAK is alkalmas kocsiszin és
istálló kiadó. Cím Központi Takarékpénz
tár Arad. 62

ELVESZETT egy szürkésbarna 6 hóna-
pos him buldog kölyökkutya „Jon” név-
re hallgat. Szíves megtaláló illő jutalom-
ban részesül. Szabó Irén Arad, Piata
Elena Doamna (Süveg-tér) 6.

LICHTWITZ

LIQUEURS

4947

Beköltözhető

magánház 185.000 leiert eladó Arad,
Str. Mărășeștii (Kossuth-uccában). Bő-
vöbbit Arad Str. Vicentiu Babes (Kiss
Ernő-ucca) 12. 113

Új butor-hitel!

Új évi bevásárlás! Kedvező fizetés
feltételek! Részletre is beszerozhető!
Ebédlő, háló, irodai, egyes fa- és vas-
butorok, rézagyak, szalonnarútrák, di-
ványok, madratz, szőnyegek, tükrök, pénz-
szekrény, írógép, varrógép, szongora, an-
tik butorok, villany lámpák, régi hírne-
ves olajfestmények, stb.
Garai Károly butor üzletéből, Calea
Banatului No. 12. (Asztalos Sándor-u.) 6952

PAPLANOII,

szőnyegek és vászonárak óriási választékban
a legolcsóbb árakban 103

Glésinger József és Fiai

égnél, Arad, Strada Metianu (Forrai-ucca.)

Elsőrendű szántóföld

28 katasztrális hold, Aradtól 18 ki-
lóméternyire, épület és felszerelés
nélkül, nagyközség mellett, holdan-
ként 40.000 leiert sürgösen eladó.
Megbízott: 16072

Urani-iroda Arad, főpostával szemben.

Arad, Calea Saguna

(volt Varlasy Lajos-uccában) esi-
nos kis magánház, átvehető 3 szo-
bás lakással virágos udvarral kis
kerttel 260.000 leiert eladó. Meg-
bízott: 16072

Urani-iroda Arad, főpostával szemben.

Modern új ebédlő

elköltözés miatt
eladó.

Arad, Spiru Georghe 18. (Aká-u.)

Ma és minden nap
a „Transylvánia” kávéház
kabaréjában

teljesen új szenzációt keltő műsor kere-
tében lépnek fel az ujonnan szerzőtte-
tt román és magyar előadó művészek.
Kacagtató bohózatok, Tánctüetek. —
Román és magyar énekek, kuplék.
Belépti-díj nincsen. Kezdeté este 9-kor.

Magán-

bér- gazdálkodásra, tőkebefektetésre
alkalmas házat elfoglalható lakással már
80.000 leitől kezdve vehetők Wallinger-
iroda után, Arad, Str. Unirei 13. (Fá-
bián Gábor-ucca.) 15128

Ügynökök, férfiak és nők magas

fizetéssel felvételnek
Braunnál Arad,
Strada Banatului 3. II. em. (Asz-
talos S.-ucca.) 15128

**NAGY ÜZEMEK
TUNGSRAM
EGYÉVEL VILÁGÍTANAK**

**LEGGAZDASÁGOSABB
IZÓLÁMPÁK**

103

SAMUIL WEISBERGER SUCCESOR

ARAD, BUL. REG. MARIA (Andrássy-tér) 5b. Nagyban eladás és iroda II. udvar.
Ajánlja legfinomabb liqueur, cognac és rumkülönlegességeit, valamint gyümölcs-
pálinkáit és borait. Eladás nagyban és kicsinyben. A legszebb alkalmi ajándék.
7009

FOWLER, WENSZKI, GANZ és KEMNA

Gőzeke alkatrészeket
sodronyköteleket

W. D., Stock és Romeo motorköket, valamint azok
összes alkatrészeit legelőnyösebb feltételek mellett szállít
AGRICULTURA. Ipari és Táviratcím Telefon: 18-60.
Kereske- 0 AGRICULT TIMIȘOARA 18-60.
deimi rt. IV. Str. Pop de Bazești (Kötvös-u.) 26.

Pátria bar

Timisoara. :: Világvárosi szolid műsor, Tulajdonosok:
a legelőkelebb közönség szórakozó helye. Fratii GERSON